

PAVEL CABA

„L-am văzut pe tata cum lucrează și l-am rugat frumos să mă lase și pe mine să pun mâna pe sculele lui de lucru. Eram tânăr, de 10-12 ani. L-am tot întrebat pe tata cum se face aia, cum aia și uite așa am prins drag...”

(Pavel Caba)

DISTINȚII / APRECIERI LA NIVEL LOCAL ȘI NAȚIONAL

- Premiul Special la Festivalul „Montaigne du Mode” din orașul Bordeaux, Franța (1992)
- Marele Premiu al Festivalului Folcloric din Franța, împreună cu Ansamblul Tradițional „Chipărușul”, (1992)

O C U P A Ț I A

Constructor de instrumente tradiționale de suflat

„TEZAUUR UMAN VIU” – 2018

Meșter popular – prelucrarea lemnului

DATA NAȘTERII

17 iunie 1938

LOCALITATEA

NEREJU, județul Vrancea

STUDII

4 clase primare

DESCRIEREA MEȘTEȘUGULUI / ÎNDELETNICIRII / PRACTICII / ACTIVITĂȚII

Pornind de la experiența acumulată în familie – tatăl său era un lemnar priceput – Pavel Caba și-a propus să ducă mai departe specificul unor meșteșuguri străvechi din Țara Vrancei: dogăritul, construirea de instrumente muzicale populare și „înfloratul” tiparelor și păpușilor de caș. Născut și crescut într-o adevărată civilizație a lemnului, pentru Pavel Caba alegerea materiei prime – diversele esențe lemnoase – și prelucrarea adecvată a fiecărei categorii de obiecte nu a constituit niciodată o dificultate.

În atelierul din propria gospodărie, el și-a construit treptat uneltele necesare realizării fiecărei categorii de obiecte. De la topoare, fierăstraie și diverse tipuri de securi și cuțitoaie, destinate degroșării lemnului, la uneltele de specialitate – burghie, rindele, fiare de pirogravură, cal de dogărie, dălâi și cuțite –, meșterul Caba a știut să exploateze ingenios calitățile esențelor lemnoase pentru a obține efectele artistice și sonoritățile dorite. Pentru el, valoarea obiectelor lucrate este dată de simbioza dintre funcție și formă, iar expresivitatea artistică este codul de identificare zonală a originii piesei. În cazul său, specificitatea zonală echivalează cu semnătura de autor.

Exemple edificatoare în acest sens sunt tiparele și păpușarele de caș, solicitate de păstrătorii locali pentru a realiza binecunoscutele „păpuși” oferite de ciobani fetelor îndrăgite, cât și seturile de cofe și cofițe decorate cu „pui pirogravați”.

DE LA CINE A DEPRINS SAU ÎNVĂȚAT ACTIVITATEA

De la vârsta de 14 ani a preluat meșteșugul cioplitului de la tatăl său dezvoltându-l pe parcurs cu multă măiestrie, din mâinile sale ieșind la iveală mici instrumente muzicale de suflat.

Aplecat cu respect asupra tradiției, Pavel Caba a folosit totdeauna experiența înaintașilor ca model și sursă de inspirație, astfel reușind să transforme, în timp, obiectele sale în adevărate capodopere.

CÂND ȘI UNDE A PRACTICAT (CÂNTAT, DESCÂNTAT, MEȘTERIT ETC) PRIMA OARĂ

Un capitol aparte în creația meșterului Pavel Caba sunt instrumentele muzicale populare de suflat. Curios și ambițios, perseverent și talentat, Pavel Caba și-a construit singur primul fluiet la vârsta de 14 ani. După cum știa din bătrâni, pentru a realiza un fluiet sau caval de bună calitate, nu-i suficient să-l lucrezi, ci trebuie să înveți să și cânti la respectivul instrument. Așadar, însușindu-și de la rapsozii locali repertoriul muzical al zonei, Pavel Caba se perfecționează, devenind un interpret respectat și iubit în comunitate.

Virtuozitatea sa, dublată de competența construirii fluietelor, cavalelor și ocarinelor îl determină să intre în ansamblul de fluietași din Nereju, iar în 1957, când în Nereju se înființează Ansamblul Folcloric Tradițional „Chipărușul”, el devine unul dintre purtătorii și păstrătorii tradițiilor muzical-ceremoniale din Țara Vrancei.

PE CINE A ÎNVĂȚAT / DACĂ A ÎNVĂȚAT PE ALTCINEVA

De-a lungul anilor, Pavel Caba a transmis meșteșugul său, în primul rând, în familie. Fetei sale, Tudorița, meșterul s-a străduit să îi insuflă dragostea pentru prelucrarea lemnului, învățând-o de mică să folosească dălțile și cuțitele pentru creștăturile tiparelor de caș, să aleagă lemnul cel mai bun pentru cofe și să știe care lemn este adecvat fluietelor și cavalelor. Interesant este faptul că, după căsătorie, Tudorița și-a adus soțul, pe Pavel Lupașac, la „școala tatălui”. În prezent ei au devenit meșteri-profesori la Centul Cultural Vrancea, pregătind clase de elevi în arta creștăturilor și a instrumentelor populare.